

Україна у фокусі

27 серпня – 2 вересня

2012 року

ЗМІСТ

**I. Огляд політичних подій за
тиждень.....3**

II. Аналітична довідка.....4

Демократичні процеси.

**Останні політичні рейтинги:
електорат поділено?.....4**

I. Огляд політичних подій за тиждень

27
серпня

Якби вибори до Верховної Ради відбулися найближчої неділі, то до парламенту пройшло б чотири партії. Причому їхні рейтинги (Партія регіонів – 28,1%, Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – 25,6%, УДАР – 11,5%, КПУ – 8,2%) за останні два місяці майже не змінилися. Про це свідчать дані соціологічного опитування, проведеного фондом «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва та Центром Разумкова. Залишають шанси на здолання виборчого бар'єру Партія Наталії Королевської «Україна – Вперед!» (4.0%) та ВО «Свобода» (3.8%).

28
серпня

Європейський суд з прав людини розпочав розгляд скарги ув'язненої экс-прем'єра Юлії Тимошенко проти держави України. У скарзі ув'язненої йдеться про те, що її затримання було політично вмотивованим, а також про неадекватні умови утримання під вартою без надання належної медичної допомоги. Бік Юлії Тимошенко в ЄСПЛ представляють адвокати Сергій Власенко, Валентина Теличенко і дочка экс-прем'єра Євгенія. Українську сторону – уповноважений у справах Європейського суду Назар Кульчицький. За словами Сергія Власенка, своє рішення судді можуть винести не пізніше, ніж за два з половиною місяці.

Конституційний суд дозволив обмежити депутатську недоторканність, визнавши законопроект від Партії регіонів щодо вилучення з Основного закону частини, яка закріплює гарантії недоторканності депутатів Верховної Ради, конституційним. Крім того, суд визнав законним збереження звання Президента, навіть якщо він був усунений з посади через імпічмент. Чинна Конституція цього не передбачає.

29
серпня

Вирок Печерського суду, який присудив Юлії Тимошенко 7 років ув'язнення через одноосібне ухвалення директив на підписання газової угоди з Росією, залишився у силі. Вищий спецсуд ухвалив рішення залишити його без змін. Відтепер адвокати Юлії Тимошенко одержали можливість протягом шести місяців звернутися з приводу «газової справи» до Європейського суду. Щоправда, експерти прогнозують, що Європейський суд з прав людини винесе рішення у "газовій справі" экс-прем'єра Юлії Тимошенко не раніше, ніж через два роки.

Європейський Союз глибоко розчарований відмовою в оскарженні справи Юлії Тимошенко. Про це заявив представник Європейської комісії Майкл Манн. Він наголосив, що український суд не поважає міжнародні стандарти щодо справедливого та прозорого процесу й вказав на необхідність для української влади вжити конкретних заходів щодо вирішення системних проблем судової системи, як то, наприклад, вибіркового правосуддя.

31
серпня

Екс-міністра Юрія Луценка етапували зі столичного СІЗО до Менської колонії в Чернігівській області, де йому доведеться перебувати увесь строй ув'язнення. Це єдиний заклад в Україні, де відбувають покарання колишні працівники силових структур.

Помічник голови Державної пенітенціарної служби Ігор Андрушко зазначив, що в Юрія Луценка розмістять у блочне приміщення з трьома-чотирма ув'язненими.

Більшість країн Євросоюзу не бажають підписувати Угоду про асоціацію з Україною. Про це заявив Голова представництва Євросоюзу в Україні Жозе Мануель Пінту Тейшейра в інтерв'ю агенції "Інтерфакс-Україна". За його словами, в ЄС очікували на вирішення ситуації з політично вмотивованими кримінальними справами, проведення чесних виборів та втілення справжніх реформ. Однак поки що прогресу у цих питаннях в ЄС не помічають, наголосив дипломат.

II. Аналітична довідка

✓ Демократичні процеси

ОСТАННІ ПОЛІТИЧНІ РЕЙТИНГИ: ЕЛЕКТОРАТ ПОДІЛЕНО?

27 серпня Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва представив результати соціологічного дослідження «Вибори-2012: рейтинги партій та мотивація вибору», проведеного разом із Центром економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова з 10 по 15 серпня. Було опитано 2009 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними показниками. Теоретична похибка вибірки не перевищувала 2,3% з імовірністю 0,95.

*Як змінилися рейтинги основних політичних сил?
Якими можуть бути майбутні рейтингові тенденції?*

На виборчому фронті без змін

Основний результат, який показали цифри соціологічного дослідження, полягав у тому, що за останні два місяці рейтинги основних претендентів на парламентські місця змінилися дуже мало. Найбільше це впадає у вічі при порівнянні рівнів підтримки двох головних політичних конкурентів: правлячої Партії регіонів і опозиційної «Батьківщини». Перша з червня цього року додатково

отримала всього 0,5% підтримки виборців – з 27,6% до 28,1% – що значно нижче верхньої межі теоретичної похибки. Рейтинг «Батьківщини», натомість, лишився точнісінько на тому самому рівні – 25,6%.

Такі результати, з одного боку, можуть здатися досить несподіваними, адже за два місяці в політичному житті України відбулося

немало помітних подій, які могли вплинути на симпатії виборців. Однак, як свідчать останні рейтинги, навіть протистояння довкола «мовного» закону практично нічого не додало і не забрало в двох затятих конкурентів. Це, вочевидь, свідчить про те, що ядро виборців обох партій вже сформувалося заздалегідь, і практично всі вони сприйняли баталії всередині та поза межами стін парламенту як підтвердження правильності свого вибору. Крім того, багато хто очікував, що на преференції виборців вплине процес оприлюднення партійних списків. Однак результати опитування частково спростували це припущення: лише 26,6% виборців, які вже обрали політичну силу, ознайомились принаймні з «прохідною» частиною «своєї» партії, 7,1% знають першу десятку, 26% – першу п'ятірку, а 39,1% узагалі не знайомилися з наповненням списків. Це також свідчить про усталеність виборчих симпатій багатьох українців, які не бачать необхідності у вивченні партійних списків.

Водночас дещо збільшили рівень своєї підтримки ще дві партії, які вже практично гарантували собі місця у майбутньому скликанні Верховної Ради: «УДАР Віталія Кличка» та Комуністична партія України. Перша наростила свій рейтинг із 9,7% до 11,5%, друга – з 7,1% до 8,2%. Можна припустити, що такий ріст відбувся насамперед завдяки тому, що все більше виборців усвідомлюють «прохідний» характер обох партій і таким чином позбуваються побоювань, що їхній голос буде втрачено. Водночас привертає увагу те, що невелике зростання популярності відбувається пропорційно в обох політичних

таборах – провладному (Комуністична партія) й опозиційному («УДАР»), чисельність прихильників яких уже багато місяців лишається приблизно однаковою. Це вказує на досить високий рівень усталеності виборчого поля, адже електоральні флуктуації відбуваються всередині двох таборів без «перетікання» виборців до партій-конкурентів.

Не надто змінилася ситуація і у двох «запасних» партій, які мають шанси допомогти своїм колегам із владного й опозиційного таборів у разі проходження до парламенту. Партія «Україна – Вперед!», яку більшість експертів вважають проектом Партії регіонів, фінансовану чинним депутатом і олігархом Рінатом Ахметовим, не змогла продовжити свій рух у бік 5-відсоткового прохідного бар'єру: у серпні рівень її підтримки впав на 0,6% до 4%. Це стало досить великою несподіванкою для багатьох оглядачів, які прогнозували подальше збільшення популярності партії «Україна – Вперед!» після включення до її списку під другим номером відомого футболіста Андрія Шевченка. Причини того, чому цього не сталося, також можна відшукати в результатах опитування: лише 5,1% опитаних висловили готовність проголосувати за певну партію в разі включення до її списку відомих спортсменів чи митців, у той час як 62,5% запевнили, що це жодним чином не вплине на їх вибір, а ще 10% подібний передвиборний хід навіть віднадить голосувати за таку політичну силу. Перспективи опозиційної «Свободи», натомість, лишаються аж надто передбачливими: попри те, що з червня цього року вона додала 0,7% підтримки населення, її поточний рейтинг 3,8% усе ще досить далекий

від прохідного бар'єру і лишається на цьому рівні вже більше року. Останні події ще раз виявили найбільшу перешкоду для проходження «Свободи» в майбутній парламент: її

надто радикальна націоналістична ідеологія й риторика, яка відштовхує від неї багатьох потенційних виборців, незадоволених нинішньою владою.

Поле обмежених можливостей

Зважаючи на те, що до часу проведення парламентських виборів 28 жовтня лишилося всього два місяці, важко очікувати радикальних рейтингових змін. Непрямим підтвердженням цьому слугує і вже зазначена тенденція до усталення чіткого розподілу виборців на прихильників влади й опозиції. Відповідно, єдиним простором для боротьби лишається когорта тих українців, які ще не визначилися зі своїм вибором: таких у серпні виявилось 13,6% серед тих, хто зголосився йти на вибори. При цьому важливо, що їх частка у східних регіонах України практично вдвічі перевищує таку саму когорту виборців на заході. Це означає, що більший резерв виборців мають все-таки Партія регіонів і Комуністична партія, традиційно популярні на сході країни. З іншого боку, серед українських виборців відносна більшість має

намір віддати свій голос за партію опозиційного спрямування – таких виявилось 31,7%, тоді як проголосувати за правлячі партії збираються 25,9%. Зрештою, має значення й те, як себе поведе та частина виборців, яка не знає про відсутність у бюлетені граfi «проти всіх» (у її наявності в червні цього року було впевнено аж 39,5% українців), але збирається проголосувати саме так. Питання про те, у що виллється такий протестний потенціал частини українських виборців, лишається відкритим. Найбільш вірогідно, втім, що сумарний рейтинг опозиційних і провладних сил за партійними списками 28 жовтня виявиться приблизно однаковим. При цьому трохи кращі шанси мають опозиційні партії – їх сукупний рівень підтримки протягом останнього року постійно дещо перевищував рейтинг провладних сил.

Висновки

Таким чином, за останні два місяця рейтинги основних політичних сил не зазнали суттєвих змін. Навіть «мовне» протистояння та оприлюднення партійних списків практично ніяк не вплинули на рівень підтримки лідерів виборчих перегонів Партії регіонів і партії «Батьківщина», що засвідчило усталеність симпатій більшої частини їх потенційних виборців. Невеликий ріст підтримки партії «УДАР» і Комуністичної партії України, натомість, був зумовлений збільшенням впевненості багатьох виборців у тому, що ці партії

потраплять до наступної Верховної Ради. «Україна – Вперед!» і «Свобода», у свою чергу, дещо втратили потенціал до збільшення своєї популярності, що ставить їх парламентські перспективи під великий сумнів. Водночас найважливішим підсумком останніх незначних рейтингових відхилень стало те, що український електорат досить чітко поділений на прихильників влади та опозиції, тому основна боротьба протягом наступних двох місяців вестиметься за ту частину виборців, які ще не визначилися, за кого голосуватимуть 28 жовтня.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Марія Золкіна

Юлія Ільчук

Олексій Сидорчук

Головний редактор випуску: Ірина Філіпчук